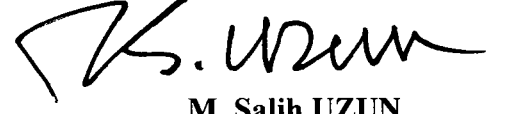

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın **İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 01.04.2026

M. Salih UZUN
İzmir Milletvekili

Gediz Nehri, yaklaşık **17.600 km² büyüklüğündeki havzasıyla Ege Bölgesi'nin en önemli su kaynaklarından biri** olup Kütahya'dan doğarak Uşak ve Manisa illerinden geçmekte ve İzmir'in Menemen ilçesi yakınlarında İzmir Körfezi'ne dökülmektedir. Yaklaşık **2 milyon kişinin yaşamını doğrudan etkileyen Gediz Havzası**, aynı zamanda Türkiye'nin önemli tarımsal üretim merkezlerinden biridir. Havzada pamuk, üzüm, mısır, zeytin ve çeşitli sebze ürünleri başta olmak üzere çok çeşitte üretim yapılmakta olup sulama faaliyetlerinin önemli bir bölümü Gediz Nehri ve havza içindeki su kaynakları ile gerçekleştirilmektedir.

Ancak son yıllarda Gediz Nehri'nde artan **sanayi deşarjları, arıtılmamış veya yetersiz arıtılmış kentsel atık sular ve çeşitli endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirlilik**, nehirden sulama yapan tarım alanları açısından ciddi riskler doğurmaktadır. Gediz Nehri üzerinde 4 il ve 19 ilçenin direk bağlantısı olduğu, sanayi ve evsel atıkların Gediz Nehri'ne direk deşarj edildiği bilinmektedir. Özellikle Nif Çayı ve benzeri yan kollar aracılığıyla sanayi ve yerleşim kaynaklı atıkların Gediz Nehri'ne taşındığı yönünde değerlendirmeler bulunmaktadır. Sulama suyunun kalitesindeki bozulma; **toprak sağlığı, ürün verimi, ürün kalitesi ve gıda güvenliği açısından risk oluşturabilecek bir durum** olarak değerlendirilmektedir.

Nitekim 24.09.2024 tarihli sulama suyu analiz raporunda, suyun tuzluluk değerinin yüksek olması nedeniyle **tarımsal kullanım açısından tehlikeli olduğu ve kullanılmaması gerektiği** ifade edilmiştir. Buna karşın Gediz Nehri'nden sulama yapılan alanlarda üretimin devam ettiği bilinmektedir.

Öte yandan Demirköprü Barajı'ndan Aşağı Gediz sulama sistemine verilen suyun önemli bir bölümünün **açık kanal sistemi ile taşınması nedeniyle ciddi iletim kayıpları yaşandığı** da bilinmektedir. Bu durum hem su kaynaklarının verimli kullanımını hem de sulama güvenliğini doğrudan etkilemektedir.

Bu çerçevede;

1. Gediz Havzası'nda Gediz Nehri ve bağlı su kaynaklarından sulama yapılan toplam tarım alanı **kaç hektardır?** Bu alanın ne kadarı **açık kanal**, ne kadarı **kapalı (borulu) sistem** ile sulanmaktadır?
2. Gediz Havzası'nda tarımsal sulama amacıyla kullanılan suyun kalitesi Bakanlığınız tarafından **hangi sıklıkla ve hangi kriterler üzerinden ölçülmektedir?** Son **10 yıla ait analiz sonuçları** nelerdir?
3. Sulama suyu analizlerinde **tarımsal kullanım açısından riskli veya tehlikeli** olarak değerlendirilen bölgeler bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise bu bölgelerde **hangi somut tedbirler uygulanmaktadır?**
4. Gediz Nehri suyunun kullanıldığı tarım alanlarında yetiştirilen ürünlerde **ağır metal, pestisit ve diğer kimyasal kalıntılara yönelik analizler** yapılmakta mıdır? Son 10 yıl

içinde **limit üstü değer tespit edilmiş midir?** Edilmişse hangi ürünlerde ve hangi bölgelerde görülmüştür? Bununla ilgili hangi tedbirler alınmıştır?

5. Gediz Nehri suyunun özellikle **çiğ tüketilen sebze ve meyve üretiminde** kullanılmasının gıda güvenliği açısından oluşturabileceği risklere ilişkin Bakanlığınız tarafından hazırlanmış bir **risk değerlendirme veya etki analizi** bulunmakta mıdır?
6. Gediz Nehri'nden sulama yapan çiftçilerin **su kalitesi nedeniyle verim kaybı veya ekonomik zarar yaşadığına ilişkin** Bakanlığınıza ulaşan başvuru, tespit veya saha çalışması bulunmakta mıdır? Bu kapsamda hangi destek veya önlemler uygulanmıştır?
7. Demirköprü Barajı'ndan Aşağı Gediz sulama sistemine verilen suyun açık kanal sistemi nedeniyle iletim sırasında oluşan **ortalama su kaybı oranı** yüze kaçtır?
8. Söz konusu su kayıplarının azaltılması amacıyla **kapalı borulu sulama sistemine geçilmesine yönelik yürütülen veya planlanan projeler nelerdir?** Bu kapsamda ayrılmış bir bütçe veya hedeflenen tamamlanma takvimi var mıdır?
9. Gediz Nehri'nden İzmir Körfezi'ne ulaşan suyun son **10 yıla ait yıllık ve aylık akım verileri** nelerdir? Bu veriler düzenli olarak kamuoyu ile paylaşılmakta mıdır?